

POSTANOWIENIE

Dnia 12 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 12 października 2023 r., na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

sprawy **G. L., K.K. i A. J.**

o odszkodowanie na podstawie ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego

z powodu kasacji wniesionych przez pełnomocników wnioskodawców

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

z dnia 27 kwietnia 2023 r., sygn. akt II AKa 261/22,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 22 lipca 2022 r., sygn. akt III Ko 230/22,

p o s t a n a w i a:

1) **oddalić kasację jako oczywiście bezzasadne;**

2) **obciążyć wnioskodawców kosztami postępowania**

kasacyjnego w częściach na nich przypadających.

[SOP]

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 22 lipca 2022 r. (sygn. akt III Ko 230/22) w sprawie o odszkodowanie za krzywdy wyrządzone A.L. w związku z wydaniem i wykonaniem wyroku byłego Sądu [...] Okręgu Wojskowego w X z dnia 30 stycznia 1982 r. (sygn. akt SoW 14/82), na mocy którego A.L. odbywał karę

pozbawienia wolności w okresie od dnia 22 grudnia 1981 roku do dnia 28 marca 1983 roku, zmienionego następnie wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 1992 r. w sprawie WRN. 28/92 poprzez uniewinnienie A.L. od przypisanych mu przestępstw - na podstawie art. 8 ust. 4 w zw. z ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego oddalono wnioski jego dzieci [...] o zasądzenie zadośćuczynienia.

Wyrok ten został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 27 kwietnia 2023 r. (sygn. akt II AKa 261/22).

Od powyższego prawomocnego orzeczenia kasację wniósł pełnomocnik wnioskodawców, zarzucając wyrokowi *„rażące i mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku naruszenie prawa materialnego i procesowego, tj.:*

1) *art. 8 ust. 4 w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego [dalej: ustawa lutowa] poprzez ich błędną wykładnię i w konsekwencji nieuzasadnione pośrednie uznanie, że podstawy prawnej zasądzenia dodatkowego zadośćuczynienia w niniejszej sprawie nie stanowi przepis art. 8 ust. 4 ustawy lutowej, a tym samym, iż zdaniem Sądu II instancji nie jest możliwe ponowne orzeczenie zadośćuczynienia w sprawie z uwagi na stan rzeczy osądzonej - ówczesne zasądzenie na rzecz A.L. kwoty 4.500 zł w 1995 r. i błędne uznanie, iż względy słuszności nie przemawiają za tym, aby uznać, iż dzieciom A.L. należy się jakakolwiek dodatkowa kwota tytułem zadośćuczynienia za odbywanie kary pozbawienia wolności przez ich ojca, w sytuacji gdy we wniosku skarżący wykazał wyraźnie, iż zasadne jest zasądzenie dodatkowego zadośćuczynienia w sprawie,*

2) *art. 8 ust. 4 ustawy lutowej poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy spełnione są przesłanki w nim określone, tj. występują względy słuszności przemawiające za zasądzeniem skarżącemu uzupełniającego zadośćuczynienia, tj. zasądzona kwota była rażąco niższa w stosunku do rozmiaru krzywd A.L.*

3) *rażące naruszenie art. 7 k.p.k. w związku z art. 433 k.p.k., które miało istotny wpływ na treść wydanego wyroku, polegające na dokonaniu przez Sąd odwoławczy nieprawidłowej kontroli instancyjnej orzeczenia Sądu I instancji, poprzez niedostrzeżenie uchybień Sądu I instancji, dotyczących zasad ustalania przesłanki w zakresie względów słuszności, co w konsekwencji doprowadziło do nierozpoznania wszystkich zarzutów stawianych orzeczeniu Sądu I instancji i braku zasądzenia uzupełniającej kwoty zadośćuczynienia, podczas gdy okoliczności sprawy, przyczyny pozbawienia wolności, warunki przebywania w izolacji, represje, jakich doświadczył A.L. w trakcie uwięzienia, nie uzasadniają twierdzenia Sądu odwoławczego, iż Sąd I instancji w tym zakresie wziął pod uwagę wszystkie okoliczności, w sytuacji gdy skarżący prawidłowo wykazał, iż rozumowanie Sądu I instancji odnośnie nieprawidłowej oceny ww. zakresu represji było błędne,*

4) *rażące naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 4 ustawy lutowej, polegające na błędnym uznaniu przez Sąd Apelacyjny, że Sąd pierwszej instancji uwzględnił całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, dokonując ich prawidłowej oceny w ramach swobodnej oceny materiału dowodowego, z poszanowaniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego oraz na podzieleniu przez Sąd Apelacyjny oceny dowodów dokonanej przez Sąd I instancji, bez należytego odniesienia się do zarzutów postawionych w tym zakresie przez apelujących, tj. wadliwe i nieprawidłowe przeprowadzenie kontroli instancyjnej oraz nienależyte, nierzetelne i pozbawione wnikliwej analizy rozważenie przez Sąd Apelacyjny zarzutów apelacji pełnomocnika wnioskodawców, i nie dość wnikliwe i wyczerpujące ustosunkowanie się do argumentacji zawartej w jej uzasadnieniu, co skutkowało niezasadną aprobatą ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd pierwszej instancji i bagatelizowaniem naruszeń na podstawie ustawy lutowej.”*

Skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia.

Prokurator wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna.

Zarzuty nr 1 i 2 są niezasadne z tego względu, że Sąd odwoławczy utrzymując w mocy wyrok Sądu I instancji nie stosował jako podstawy własnego rozstrzygnięcia wskazanych norm prawa materialnego. Postępowanie odwoławcze polega na kontroli orzeczenia przez pryzmat apelacji, a nie na powtórnym merytorycznym rozpoznaniu sprawy.

Podobnie zarzuty nr 3 i 4 nie zasługują na uwzględnienie. W istocie skarżący domaga się ponownej kontroli apelacyjnej ze strony Sądu Najwyższego. Przekonuje o tym zestawienie apelacji złożonej w imieniu wnioskodawców, w której zarzut naruszenia art. 7 k.p.k. był powołany jako zarzut alternatywny oraz praktycznie nieuzasadniony w motywach samej apelacji. Apelujący poprzestał wówczas jedynie na jednozdaniowym wskazaniu, że nie jest zrozumiałe, dlaczego Sąd I instancji uznał, że nie jest możliwe orzeczenie ponad uprzednio przyznane kwoty. W tym zakresie, wobec treści apelacji Sąd odwoławczy odniósł się nadzwyczaj starannie do tak postawionego zarzutu. Nie może teraz na etapie pełnomocnik wnioskodawców domagać się od Sądu Najwyższego by uznał standard kontroli odwoławczej za rażąco naruszony (zbyt lakoniczne rozpoznanie apelacji), gdy sam środek odwoławczy nie zawierał argumentacji wymagającej bardziej pogłębionej refleksji ze strony Sądu odwoławczego ponad to, co ten zawarł w uzasadnieniu wyroku. Na etapie kasacji wnioskodawca zdaje się podnosić zarzuty, które powinien był zawrzeć w apelacji, gdyż dotyczą one w istocie orzeczenia Sądu I instancji. Nadto na s. 2-4 uzasadnienia wyroku Sąd Apelacyjny bardzo szczegółowo odniósł się do rozumienia zasady słuszności, o której mowa w art. 8 ust. 4 ustawy. Wywód w tym zakresie Sąd Najwyższy uznaje za w pełni adekwatny i merytorycznie poprawny. Zrealizowanie obowiązków wynikających z treści art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. wymaga nie tylko niepomijania żadnego zarzutu podniesionego w środku odwoławczym, lecz także rzetelnego ustosunkowania się do każdego z tych zarzutów oraz wykazania konkretnymi, znajdującymi oparcie w ujawnionych w sprawie okolicznościach, argumentami, dlaczego uznano poszczególne zarzuty zawarte we wniesionym środku

odwoławczym za zasadne bądź też za bezzasadne. Do naruszenia tych przepisów może więc dojść wtedy, gdy sąd drugiej instancji pomija w swoich rozważaniach zarzuty zawarte w apelacji lub wręcz ogranicza się do ogólnikowego stwierdzenia, że zarzut jest zasadny lub że jest niezasadny. W tym przypadku nie Sąd Najwyższy nie dostrzega błędów ze strony Sądu odwoławczego. Jego wywód w zakresie braku spełnienia przesłanki słuszności zasługuje na aprobatę.

WZ

[ał]